

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 265/2017-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. mája 2017 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Felixom Neupauerom, Dvořákovo nábrežie 8/A, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 5 Co 287/2015-212 z 26. novembra 2015 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Cdo 115/2016 z 19. januára 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED]

[REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. mája 2017 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných

práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Co 287/2015-212 z 26. novembra 2015 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 8 Cdo 115/2016 z 19. januára 2017 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“).

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla:

«Žalobou podanou na Okresnom súde Michalovce (ďalej aj len „Okresný súd“) sa žalobcovia 1/, 2/ a 3/ domáhali voči Sťažovateľovi ako žalovanému zaplatacia sumy 90.000,- EUR z titulu náhrady nemajetkovej ujmy... na tom skutkovom základe, že vodič - p [REDAKOVANÉ]... 27.11.2010 zaviniel dopravnú nehodu, v dôsledku ktorej došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov, pričom vozidlo, ktoré... vodič viedol, malo uzatvorené povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u Sťažovateľa ako žalovaného.

Okresný sud Rozsudkom č k 20C/248/2013-142 zo dňa 09.02.2015 (ďalej len „Rozsudok Okresného súdu“) žalobe vyhovel, keďže mal za to, že s poukazom na rozsudok Európskeho súdneho dvora (ďalej aj len „ESD“) zo dňa 24 10.2013 vo veci C-22/12 (ďalej aj len ..Rozsudok ESD“): „Členské štáty majú teda zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením v určitých minimálnych sumách.“, a teda sťažovateľ ako žalovaný je bez ďalšieho pasívne legitimovaný v konaní, ktorého predmetom je nárok na náhradu nemajetkovej ujmy žalobcov.

Na odvolanie Sťažovateľa ako žalovaného KS Rozsudkom č. k 5Co/2X7/2015-212 zo dňa 26.11.2015 (ďalej len „Rozsudok KS“ alebo „Rozsudok odvolacieho súdu“) Rozsudok Okresného súdu potvrdil, keďže sa stotožnil so závermi Okresného súdu v otázke de facto priznania priamych účinkov príslušných smerníc voči Sťažovateľovi ako žalovanému, a to napriek jeho súkromnoprávnemu statusu a nesporným a konštantným záverom vnútroštátnych súdov najvyššej inštancie o nemožnosti zahrnúť pod pojem škody

(škody na zdraví) nároky z titulu nemajetkovej ujmy podľa ustanovenia § 11 a nasl. ...Občiansky zákonník... Rozsudok KS nadobudol právoplatnosť dňa 31. 12.2015...

Proti Rozsudku odvolacieho súdu podal sťažovateľ... dovolanie... s poukazom na skutočnosť, že postupom tak Okresného súdu ako aj KS mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, a to v dôsledku procesných väd, tak aj v dôsledku vady arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti, ktoré... zakladajú prípustnosť dovolania podľa... § 237 ods. 1 písm. f) ...Občiansky súdny poriadok...

Sťažovateľ má za to, že postupom tak NS SR, ako aj KS a Okresného súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, a to ako v dôsledku procesných väd, tak aj v dôsledku vady arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti, ktoré spoločne zakladali prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ OSP účinného do 30.06.2016...

Prioritne si dovoľujeme poukázať na skutočnosť, že zo strany Okresného súdu došlo k pochybeniu pri doručovaní písomnosti v rámci súdneho konania, a tým došlo vo vzťahu k sťažovateľovi k odňatiu možnosti konať pred súdom Vychádzajúc z odôvodnenia Rozsudku KS je nepochybné, že k odvolaniu Sťažovateľa sa písomne vyjadrili žalobcovia, avšak vyššie uvedené písomné vyjadrenie žalobcov nebolo doručované a sťažovateľ ním nedisponuje ani v súčasnosti. O samotnej existencii predmetného písomného vyjadrenia žalobcov k odvolaniu Sťažovateľa, sa Sťažovateľ dozvedel až z odôvodnenia samotného Rozsudku KS.

... Z uvedeného vyplýva, že pred rozhodnutím KS sa Sťažovateľ nemal možnosť oboznámiť s písomným vyjadrením žalobcov k predmetnému odvolaniu a zaujať k nemu stanovisko Poukazujúc na rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva (rozhodnutie v prípade Trančíková proti Slovenskej republike) a NS SR (napr. Uznesenie NS SR sp zn. 3 Cdo 466/2014 zo dňa 12.03.2015) máme za to, že vyššie uvedený postup súdu je celkom zrejme odňatím možnosti Sťažovateľa konať pred súdom...

Napokon si nedovoľíme nepoznamenať, že vychádzajúc z odôvodnenia Uznesenia NS SR sa aj k dovolaniu Sťažovateľa ako žalovaného proti Rozsudku KS vyjadrovali žalobcovia, pričom dokonca am toto vyjadrenie žalobcov nebolo sudom Sťažovateľov i ako žalovanému doručované...

Sťažovateľ má ďalej za to, že na základe tvrdenia žalobcov v otázke pasívnej legitimácie Sťažovateľa bez možnosti vyjadrenia sa Sťažovateľa ako žalovaného, dospeli tak konajúce súdy k právnemu záveru, že bez ďalšieho nemajetková ujma spadá pod rozsah

krytia podľa povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa zákona č. 381/2001 Z. z.... (ďalej len „Zákon o PZP“)...

Otázka týkajúca sa povinného krytia náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých po obetiach dopravných nehôd podľa Zákona o PZP je po právnej stránke otázkou zásadného významu, čo podľa Sťažovateľa nemožno popierať, a to najmä v záujme právnej istoty ako žalobcov, tak aj žalovaného resp. všetkých obdobných prípadov en bloc. Uvedené by sa javilo ako nevyhnutnejšie aj z toho dôvodu, že zo strany KS došlo k odklonu od doterajšej, dovoľme si tvrdiť, konštantnej rozhodovacej činnosti NS SR, ako aj k ignorovaniu vnútroštátneho právneho poriadku, ktorý bol zo strany ako Okresného sudu, tak aj KS de facto nahradený znením smerníc EÚ...

V prípade konania tak NS SR ako aj KS vidíme odňatie možnosti konať pred súdom okrem arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti Rozsudku aj v tom, že KS sa „len formalisticky“ vyjadril k žiadosti Sťažovateľa v odvolaní k možnosti pripustenia dovolania v zmysle § 238 ods. 3 OSP, v tom zmysle, že sťažovateľ tento návrh neodôvodnil, pričom údajne „pre odvolacie konanie nie je potrebné pripustiť dovolanie vzhľadom na presvedčivý záver súdu prvého stupňa o povinnosti žalovanej vo veci samej“. Čo však už KS opomenul je skutočnosť, že ako Okresný súd tak aj samotný KS či dokonca dovolací súd. sa predmetnými rozhodnutiami výrazne odklonili od právnych názorov prezentovaných vo zverejnených rozhodnutiach NS SR, pričom odklonenie od týchto záväzných záverov nebolo zo strany súdov v tomto konaní žiadnym spôsobom odôvodnené, resp. s nimi konfrontované...

Sťažovateľ má za to, že odvolací KS sa v značne stručnom a zjavne formalistickom odôvodnení Rozsudku KS stotožnil so záverom prvostupňového súdu prezentovaným v Rozsudku OS ohľadom pasívnej legitímácie Sťažovateľa v konaní s poukazom na už spomínaný Rozsudok ESD „Členské štáty v majú teda zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením v určitých minimálnych sumách, a teda žalovaný je bez ďalšieho pasívne legitímovaný v konaní, ktorého predmetom je nárok na náhradu nemajetkovej ujmy žalobcov...

Na tomto mieste si v prvom rade dovoľujeme uviesť a dať do pozornosti ÚS SR, že v konaní, v ktorom bola prejudiciálna otázka zo strany KS položená (a ktorej výsledkom bol

spomínaný Rozsudok ESD), bolo vo veci uplatniteľné právo Českej republiky ako krajiny, v priestore ktorej došlo k predmetnej dopravnej nehode. Z uvedeného dôvodu sú preto na mieste minimálne otázky ohľadom dôvodov a okolností, za ktorých a prečo k položeniu prejudiciálnej otázky vôbec došlo...

Z odpovede ESD je teda zrejmé, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla ma pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy. AK jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo...

Samotný Rozsudok ESD teda žiadnym spôsobom nestanovil, že pasívna legitimácia poisťovateľov podľa Zákona o PZP je v sporoch o zaplatenie nemajetkovej ujmy pozostalých automaticky „daná“, ako navodil KS, ale iba upresnil, že by tomu tak bolo, pokiaľ by toto bolo obsahom úpravy vnútroštátneho práva...

Na tomto mieste je potrebné zdôrazniť, že súd členského štátu môže prostredníctvom eurokonformnej interpretácie vyplniť medzery vnútroštátneho právneho predpisu samotnými ustanoveniami smernice, nemôže však smernice EÚ vykladať v rozpore s vnútroštátnym právom. Požiadavka jednotného eurokonformného výkladu vnútroštátneho práva v súlade so smernicou nesmie ísť tak ďaleko, aby smernica sama a nezávisle od vnútroštátneho právneho predpisu... ukladala povinnosti fyzickým alebo právnickým osobám. ... nakoľko priama aplikácia ustanovení smernice nesmie mať za následok uloženie povinnosti fyzickej alebo právnickej osobe, t. j. smernica NIKDY nemôže mať horizontálny ani obrátený vertikálny priamy účinok. Ak si členský štát nesplnil svoju povinnosť a netransponoval smernicu správne alebo načas, nemôžu dôsledky tohto protiprávneho konania štátu znášať fyzické alebo právnické osoby, a preto im nemôže byť uložená na základe neprebratej (nesprávne/nedôsledne prebratej) smernice žiadna povinnosť. Sťažovateľ má za to, že s vyššie uvedeným sa však NS SR tak ako KS žiadnym spôsobom nevysporiadal, čím je len podporený záver o zjavnej arbitrárnosti Rozsudku KS...

Vzhľadom na závery Rozsudku ESD je totiž nevyhnutné prihliadať jedine na vnútroštátnu právnu úpravu a (česko)slovenskú judikatúru, v ktorej je za súčasného platného právneho stavu (v rámci SR), historicky a aj teoreticko-právne nesporne a jednoznačne vyriešená otázka diferenciacie pojmov (ich významu aj účelu) náhrady škody (resp. škody na zdraví) a nemajetkovej ujmy...

Vnútroštátne pravo v Zákone o PZP de lege lata upravuje náhradu majetkovej, ako aj nemajetkovej ujmy, avšak výlučne v rozsahu § 444 - 449 Občianskeho zákonníka, pričom § 444 Občianskeho zákonníka pokrýva zodpovednosť za nemajetková ujmu na zdraví i vo forme náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v rozsahu nárokov podľa osobitného právneho predpisu Nároky z titulu ochrany osobnosti podľa § 13 a nasl. Občianskeho zákonníka však do okruhu pôsobnosti Zákona o PZP nezahŕňa...

Právna úprava rozsahu poistenia zodpovednosti za škodu v ustanovení § 4 ods. 2 Zákona o PZP podáva taxatívny výpočet prípadov, ktoré podliehajú poisťovnému krytiu, a ktoré sú z hľadiska rozlíšenia toho čo sa odškodňuje, plne v zhode s právnou úpravou spôsobu a rozsahu náhrady škody v OZ ustanovenou v § 442 a nasl., vrátane ust. § 444 OZ. Pod takto vymedzenú škodu Zákon o PZP neumožňuje...

Odlišnosť nemateriálnej ujmy, ktorú reflektuje nárok podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, od škody podľa ust. § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka dokumentuje aj § 16 Občianskeho zákonníka, ktorý stanovuje zásadu, že ten, kto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovení tohto zákona o zodpovednosti za škodu...

Zo všetkých vyššie uvedených skutočností a okolností je teda zrejmé a zjavné, že na základe v súčasnosti platnej úpravy v Zákone o PZP sa poisťné krytie bez ďalšieho nevzťahuje na náhradu nemajetkovej ujmy pozostalým. Toto je podložené aj snahou zákonodarcu z marca 2014 o úpravu Zákona o PZP tak, aby došlo k zahrnutiu nároku na náhradu nemajetkovej ujmy pozostalým priamo do znenia zákona. Skutočnosť, že uvedený návrh nebol schválený a podľa súčasne platnej právnej úpravy tak aj naďalej nemajetková ujma pozostalých nespadá pod povinný rozsah poisťného krytia podľa Zákona o PZP, nemožno dávať za vinu a vykladať na ťarchu Sťažovateľa...

Vyššie uvedené tvrdenia zastáva aj NS SR vo svojom Rozsudku zo dňa 31.03.2016, sp. zn. 3Cdo/30I/2012, v ktorom judikoval významný právny záver, že poisťovní nesvedčí pasívna legitímácia v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv žalobcov podľa ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a/ Zákona o PZP v spojení s ustanovením § 15 ods. 1 Zákona o PZP.»

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo Sťažovateľa na súdnu ochranu zaručené v článku 127 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo Sťažovateľa na spravodlivý súdny proces zaručené v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 8Cdo/115/2016 zo dňa 19.01.2017 a Rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Co/287/2015-212 zo dňa 26.11.2015 porušené boli.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 8Cdo/115/2016 zo dňa 19.01.2017 a Rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Co/287/2015-212 zo dňa 26.11.2015 sa zrušujú a vec sa vracia Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva Sťažovateľovi náhradu trov konania titulom trov právneho zastúpenia Sťažovateľa. Najvyšší súd Slovenskej republiky a Krajský súd v Košiciach sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť trovy právneho zastúpenia Sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa skúmajúc, či nie sú dané dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (I. ÚS 26/94). Základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) sa možno domáhať v medziach a za podmienok ustanovených vykonávacími zákonmi (napr. III. ÚS 124/04).

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 160/08).

Sťažovateľka v sťažnosti namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu. Rozsudkom krajského súdu bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 20 C 248/2013 z 9. februára 2015 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) a sťažovateľka bola zviazaná zaplatiť každému zo žalobcov sumu 30 000 € ako náhradu nemajetkovej ujmy.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa č. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu

Podstatou argumentácie sťažovateľky je namietanie nesprávnych právnych záverov krajského súdu (aj okresného súdu) v otázke výkladu ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, podľa ktorého poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, a tým aj ustálenia pasívnej vecnej legitímácie sťažovateľky vo vzťahu k navrhovateľom uplatňovanému nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a tvrdenie o nemožnosti priamej aplikácie smerníc Európskej únie.

Krajský súd v relevantnej časti napadnutého rozsudku uviedol: *„Odvolací súd k výstižným dôvodom uvedeným v rozsudku prvého stupňa dopĺňa, že z hľadiska riešenej veci, v tomto spore bolo dôležité určiť či medzinárodné právo súkromné zakladá použitie Slovenského právneho poriadku a či Dohovor o práve použiteľnom na dopravné nehody,*

ktorý bol podpísaný 4. mája 1981 v Haagu, ktorý ratifikovala aj Slovenská republika, sa aplikuje na rozhodné právo, ktorým sú vnútorné predpisy štátu, na území ktorého došlo k nehode. So zreteľom na právo Únie (nariadenie Európskeho parlamentu a rady ES) č. 864/2007 z 11. júla 2007 o rozhodnom práve na mimozmluvné záväzky (II) sa v čl. 28 stanovuje, že toto nariadenie nemá vplyv na uplatňovanie medzinárodných dohôd pri zmluvných záväzkoch vo vzťahu zmluvných strán, ak jeden alebo viaceré členských štátov v čase prijatia tohto nariadenia sú zmluvnými stranami, avšak má toto nariadenie medzi členskými štátmi prednosť pred dohovormi uzavretými výlučne medzi dvoma alebo viacerými z nich. Smernica rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinností poistenia tejto zodpovednosti o. i. stanovila, že každý členský štát prijme v súlade s čl. 4 všetky primerané opatrenia, aby zabezpečil, že zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území je pokrytá poistením. Rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia sa určia na základe týchto opatrení (pozri aj tretiu smernicu Rady 90/232/EHS z roku 1990 ako aj smernicu 84/5/EHS. Napokon zo smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 vyplýva, že táto vyplynula z kodifikácie oboch uvedených smerníc a toto zrušenie predchádzajúcich smerníc sa stalo účinným v zmysle čl. 29 smernice 2009/103/ES v spojení s jej čl. 30 až 27. októbra 2009.

Dopravná nehoda, ktorá je predmetom Škody v riešenej veci sa stala 27.11.2010 a preto je treba vychádzať z novej smernice.

Tak ako správne súd prvého stupňa aplikoval aj rozsudok súdneho dvora vo veci C-356/05 Farrell, body 32 a 33 v riešenej veci, za škodu v členských štátoch podľa súčasného práva únie členské štáty môžu voľne upraviť režim zodpovednosti za škodu uplatniteľný na poistné prípady vyplývajúci z prevádzky motorových vozidiel a sú však povinné zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu uplatniteľná podľa ich vnútroštátneho práva bola krytá poistením v súlade s ustanoveniami uvedených smerníc, rozsudok je korektný, spravodlivý a vyplýva z judikatúry Európskeho súdneho dvora (pozri rozsudok SD vo veci C-537/03 Candolin, body 27 a 28), lebo vnútroštátne ustanovenia, ktoré upravujú odškodnenie nehôd vyplývajúcich z prevádzky motorových vozidiel nemôžu obráť uvedené ustanoveniami o ich potrebný účinok (cieľ zabezpečenia, aby povinné poistenie vozidiel umožnilo všetkým

spolujazdcom, obetiam nehody spôsobenej vozidlom odškodnenie za ujmu, ktorú trpeli). Práve teda aj s poukazom na §§ II, 13 OZ umožňovala žalobcom právna úprava požadovať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá náhrada nemajetkovej ujmy musí byť likvidovaná z povinného zmluvného poistenia, pritom právna úprava, ktorá by tomuto stanovisku odporovala (resp. právnemu pravidlu) bráni naplneniu cieľa uvedených smerníc Európskej únie a takáto právna úprava sa nesmie použiť. Únijné právo vzťahy ohľadne náhrady škody nereguluje a prvostupňový súd vychádzajúc z ustálenej judikatúry ESD správne rozhodol, lebo náhradu ujmy možno priznať aj podľa názoru odvolacieho súdu najmenej v rozsahu 1.000.000 € (podľa vnútroštátneho práva o zodpovednosti za škodu pri úmrtí blízkych rodinných príslušníkov pri dopravnej nehode, kde je maximalizácia výšky škoda, ktorá je nižšia ako sumy stanovené a limitované v čl. 1 ods. 2 druhej smernice 84/5 (pozri aj rozsudok NS SR 2Cdo/l 51/2009 o povinnosti poisťovne pri náhrade škody).“

Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že s obsahovo porovnateľnými sťažnosťami sťažovateľky založenými na obdobnej skutkovej a právne argumentácii sa už ústavný súd opakovane zaoberal predovšetkým v konaniach vedených pod sp. zn. I. ÚS 206/2015, ako aj sp. zn. III. ÚS 645/2015, sp. zn. III. ÚS 646/2015 a sp. zn. III. ÚS 666/2016. V uvedených prípadoch boli sťažnosti sťažovateľky odmietnuté ako zjavne neopodstatnené.

Vzhľadom na to, že sťažovateľke sú známe východiská ústavného súdu relevantné pre rozhodnutie v danej veci, nepovažoval ústavný súd za potrebné ich citovať a svoje rozhodnutie podrobne odôvodňovať.

Z citovanej časti odôvodnenia rozsudku krajského súdu je zrejmé, že krajský súd sa zaoberal všetkými relevantnými námietkami sťažovateľky obsiahnutými v jej odvolaní proti rozsudku okresného súdu a s týmito sa náležite vysporiadal v súlade s už citovanou judikatúrou ústavného súdu, od ktorej nemá dôvod ústavný súd sa odkloniť.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto sťažnosť

sťažovateľky odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu

Podľa sťažovateľky k namietanému porušeniu označených práv uznesením najvyššieho súdu došlo tým, že nepovažoval nedoručenie vyjadrenia žalobcov k jej odvolaniu proti rozsudku okresného súdu za odňatie možnosti konať pred súdom, a tiež tým, že krajský súd sa iba formalisticky vyjadril k jej žiadosti o možnosti pripustiť dovolanie podľa § 238 ods. 3 OSP, čo sťažovateľka namietala v dovolaní proti rozsudku krajského súdu.

Vo vzťahu k námietke o porušení sťažovateľkiných práv tým, že jej nebolo doručené vyjadrenie žalobcov k jej odvolaniu proti rozsudku okresného súdu, ústavný súd uvádza, že táto námietka môže vyvolávať dojem jej ústavnoprávnej relevancie. Ako však z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, ústava, ako aj dohovor chránia práva konkrétne a účinné, teda nie práva teoretické a iluzórne (m. m. I. ÚS 5/02, I. ÚS 23/2010). V konaní o sťažnosti tak ústavný súd poskytuje ochranu porušeným právam v prípade, ak sú tieto konkrétne a reálne, a nie v prípade, ak majú iba teoretický význam. Uvedené korešponduje s materiálnym prístupom k ochrane ústavnosti. Ústavný súd preto preskúmal relevantnú časť odvodnenia uznesenia najvyššieho súdu, z ktorého vyplýva: „... *I keď zo spisu súdu prvej inštancie vskutku vyplýva, že vyjadrenie žalobcov (č. l. 183 spisu) nebolo pred rozhodnutím odvolacieho súdu o odvolaní (26. novembra 2015) doručené žalovanej [v spise súdu za č. l. 210 je založený len list odvolacieho súdu zo 14. decembra 2015, ktorým malo byť vyjadrenie žalobcov (zrejme dodatočne) doručené žalovanej; zo spisu ale nevyplýva, či vyjadrenie žalobcov bolo žalovanému reálne doručené], uvedené zistenie ale bez ďalšieho neprezumuje aj vadu konania odvolacieho súdu v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ OSP.*“

Z citovanej časti odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu jednoznačne vyplýva, že v individuálnych okolnostiach sťažovateľkinej veci ide o porušenie iba iluzórnych práv sťažovateľky. Vyjadrenie žalobcov k odvolaniu sťažovateľky vzhľadom na jeho obsah nemalo žiadny vplyv na rozhodnutie krajského súdu o jej odvolaní. To, že sťažovateľka namieta porušenia iba iluzórnych práv, možno zároveň vyvodit' aj zo samotného tvrdenia sťažovateľky, že nevie, čo bolo obsahom vyjadrenia žalobcov k podanému odvolaniu, keďže toto vyjadrenie nemá do dnešného dňa k dispozícii.

Ak sťažovateľka tvrdí, že žalobcovia podali k jej dovolaniu vyjadrenie, čo má vyplývať z uznesenia najvyššieho súdu, a ani toto vyjadrenie jej nebolo doručené, ústavný súd konštatuje, že podrobne preskúmal uznesenie najvyššieho súdu a sťažovateľkou tvrdená skutočnosť o podaní vyjadrenia žalovanými k jej dovolaniu z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nevyplýva.

Najvyšší súd sa zaoberal sťažovateľkinou námietkou obsiahnutou v jej dovolaní o formalistickom prístupe krajského súdu k jej žiadosti o pripustení dovolania proti rozsudku krajského súdu podľa § 238 ods. 3 OSP a v relevantnej časti napadnutého uznesenia k tejto námietke uviedol: *«K dovolacej námietke žalovanej, že vada podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP spočíva aj v tom, že odvolací súd sa „len formalistický“ vyjadril k jej návrhu na pripustenie dovolania, dovolací súd uvádza, že možnosť odvolacieho súdu vysloviť prípustnosť dovolania proti svojmu rozsudku podľa § 238 ods. 3 OSP nebola závislá na návrhu strany sporu. Ak však strana sporu návrh na vyslovenie prípustnosti dovolania podala, odvolací súd nebol povinný ho akceptovať a s týmto sa vysporiadať. Bolo totiž len na jeho zvážení, či prípustnosť dovolania proti svojmu rozsudku vysloví alebo nie.»*

Tento záver najvyššieho súdu považuje ústavný súd za jasne a zrozumiteľne odôvodnený a nemožno ho považovať za formalistický. Ústavný súd zároveň poukazuje na to, že takýto záver je v súlade s judikatúrou ústavného súdu (I. ÚS. 406/2015), a preto nemá dôvod uvedený právny názor najvyššieho súdu a jeho odôvodnenie spochybňovať.

Ústavný súd konštatuje, že argumentácia sťažovateľky je nedostatočná pre vyslovenie záveru, že uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu jej označených základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd z už uvedených dôvodov sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. mája 2017